

मध्याह्न

राष्ट्रिय दैनिक

इपर हेर्ने

वर्ष २१, अंक ११ | पृष्ठ ८

Madhyanha National Daily

www.madhyanhadaily.com

साहारा

'सेफ साइड'मा प्रचण्ड

दीपेन्द्रविक्रम तामाङ / मध्याह्न

काठमाडौं, २१ माघ

शनिवार नेकपा माओवारी केन्द्रका स्थायी समितिको बैठक थिए। बैठकमा नेताहरूने पाँचै बर्षे सरकारको नेतृत्व गर्ने गरी अगाडि बढनुपर्ने सुकाफ पार्टी अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डलाई दिए। प्रचण्डले माहोल बनाउन आग्रह गरे।

बैठकपछि माओवारी केन्द्रका संचिव देवन्ध पौडेललाई पत्रकार हरूले रास्वपाले दिएको अल्टमेटम सकिएकोमा चिन्ता छैन ? भनी प्रश्न गरे। जवाफमा उनले कुनै चिन्ता नहोन्को बताए। रास्वपाले दिएको अल्टमेटम सकिएको चिन्ता छैन ? भन्ने पत्रकाहरूको प्रश्नमा पौडेलले जवाफ फर्काए, 'केही चिन्ता छैन' पौडेलले आधार दिएका छैन संसदीय अवधारित। किनके गणित यस्तो छ कि हामी सबैसित सम्पर्कमा, सम्बन्धमा छौं !' अर्थात, २० सित रहेको रास्वपाले सरकार नै छाडेपनि आफूहरूलाई अमर नपर्ने उनको आशय थिए। पौडेल अगाडि थस्तन्, 'यो गणितलाई सकेसम्म जोगाएर सर्विधानको स्परिट अनुसार जनताको जनमतका आधारमा मिलेर जाने हाम्रो तरफाट प्रयत्न छ। ८९ सित रहेको काग्रेस,

रहनेछ ।'

२७५ सदस्यीय

प्रतिनिधिसभामा बहुमत सदस्यीय (१३८ जना सोसद) को समर्थन प्राप्त व्यक्तिले सरकार बनाउन सक्छ। १६९ जना सासदको समर्थनमा प्रधानमन्त्री नियुक्त प्रचण्डले माघ २६ गते विश्वासको मत लिंदा २६८ मत

१० सित रहेको नेकपा एकीकृत समाजवादी ४ सित रहेको लोसपाले प्रचण्डलाई विश्वासको मत दिएर पनि प्रतिपक्षमा रहेको बताउदै आएको छन्। केही गरी प्रचण्डलाई अन्यथा परे सरकारमा सहभागी हुन काग्रेस तयार छ। एमालेले सरकार छोडेको अवस्थामा काग्रेस

एमालेले सरकार छोडेको अवस्थामा कांग्रेस प्रचण्डलाई प्रधानमन्त्री मानेर आगाहि जान तयार देखिन्छ। अर्थात, प्रचण्ड एमालेले साथ छोडे पनि कांग्रेसको साथ पाउनेका विश्वस्त देखिन्छन्।

पाएका थिए। रास्वपा बाहिरिंदा पनि प्रचण्डलाई विश्वासको मत दिने २४८ सांसद कायमै रहन्छन्।

सरकारमा सहभागी दलहरू ख्यात गर्दा पनि २० सित रहेको रास्वपा बाहिरिए पनि प्रचण्डसँग एमालेको ७८, माओवारी केन्द्रका ३२, राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका १४ र जनमत पार्टीका ६ जना सांसद प्रचण्डलाई सकेसम्म जानेका १२, नागरिक उन्मुक्त पार्टीका ४ र स्वतन्त्रका ३ जना सांसदको साथ प्रचण्डलाई छ। ८९ सित रहेको काग्रेस,

प्रचण्डलाई प्रधानमन्त्री मानेर अगाहि जान तयार देखिन्छ। अर्थात, प्रचण्ड एमालेले साथ छोडे पनि कांग्रेसको साथ पाउनेका विश्वस्त देखिन्छन्।

त्यसेपनि अहिलेको सत्ता गठन्न ब्रह्मन प्रचण्डको चाहना नभएर बायता थिए। तीन तहको चुनावमा सहकार्य गरेको कांग्रेस सहितका दलहरूसँग प्रचण्ड प्रधानमन्त्री बन्न चाहन्ने। तर सहमतिअनुसार, कांग्रेस समाप्त शेरबहादुर देउवा आफूलाई प्रधानमन्त्री बनाउन तयार

- बाँकी पृष्ठ २ मा

माधव नेपालको निचोड

आफै नजारदासम्म पार्टी बन्दैन

राजनीतिक प्रतिवेदनमा 'चुनावको कार्योजना कार्यान्वयन नभएको र केन्द्रीय सदस्यदेखि पदाधिकारीसम्म फिल्ड नगाएको' उल्लेख छ। अर्थात, आफै कारणले चुनावी परिणाम अपेक्षित आउन नसकेको उनको निष्कर्ष छ। फेरि पनि आफै (पार्टीका नेताहरू) जनागादासम्म पार्टी नबन्ने अद्यक्ष माधव नेपालको निचोड छ।

दिवाकर अधिकारी / मध्याह्न

काठमाडौं, २१ माघ

नेकपा एकीकृत समाजवादीले मसिर ४ को निर्वाचनमा अपेक्षित प्रणाली नआएको भन्नै केही कारण केलाएको छ। जारी केन्द्रीय कमिटी बैठकमा अथवा मध्यवक्त्वामा नेपालदारा प्रस्तुत राजनीतिक प्रतिवेदनमा 'चुनावको कार्योजना कार्यान्वयन नभएको र केन्द्रीय सदस्यदेखि पदाधिकारीसम्म फिल्ड नगाएको' उल्लेख छ। अर्थात, आफै कारणले चुनावी परिणाम अपेक्षित आउन नसकेको उनको निष्कर्ष छ। फेरि पनि पार्टीका नेताहरू आफै नजारदासम्म पार्टी नबन्ने अद्यक्ष नेपालको निचोड छ।

चुनावी नतिजा अपेक्षित नहुनुको प्रमुख कारणमा आल्टरिक कारण देखाउदै पार्टीको सिद्धान्त, कार्योजना र कार्यान्वयन, पार्टीको विकास नीतिलगायत्री विषयमा प्रशिक्षण दिने, प्रचारार्थ व्यवस्थित र प्रभावकारी ढङ्गे अगाडि बढाउन, पार्टी र जनसङ्गतनका हरेक कमिटीले परिचालनका लागि विशेष अधिक कोष निर्माण गर्ने, विभिन्न प्रकारका जनजागरण अभियान सञ्चालन गर्ने र सम्पूर्ण रूपमा निर्वाचनको तयारीमा जुट्ने कार्योजना बनाइएकोमा त्यसको कार्यान्वयन नभएको प्रतिवेदनमा लेखिएको छ। त्यसै संगठित जनसक्तिसमेत चुनावमा परिचालन नभएको हो।

- बाँकी पृष्ठ २ मा

शून्य लागतमा भैटिएको कामदार, व्यवसायी र रोजगारदाताको खुसी र सन्तुष्टि !

रेशमराज पौडेल / मध्याह्न

काठमाडौं, २१ माघ

वैदेशिक रोजगारीका लागि मलेसिया उड्दे दिन राजधानीको भक्तिकोपार्टीस्थित एक पार्टी प्यालेसमा आएको पाँचथर फिदिमकी रिमा राई उत्साहित थिएँ। उमेरले ३८ टेकेकी उनी वैदेशिक रोजगारीका लागि मलेसिया उड्दे दिन राजधानीको थिएँ। उमेरले ३८ टेकेकी उनी वैदेशिक रोजगारीका लागि मलेसिया उड्दे दिन राजधानीको थिएँ। उमेरले ३८ टेकेकी उनी वैदेशिक रोजगारीका लागि मलेसिया उड्दे दिन राजधानीको थिएँ।

मलेसिया उनको पहिलो वैदेशिक रोजगार गन्तव्य भने थिएँ। यसअधि

मिलेको थिएँ। राजधानीको मित्रपार्कस्थित रेन्वो ओभरसिज प्रा.लि.ले मलेसियाको ब्राइट बे होलिडेस एसडिएन विएचडी (Brightway Holdings SDN BHD), एलए ग्लोब्स (एम) एसडिएन विएचडी (BioPro (एम) SDN BHD) र वायो ग्रो (एम) एसडिएन विएचडी (BioPro (एम) SDN BHD) कम्पनीको लागि फ्रिंग्स, फ्रिंग्स टिक्टसहित शून्य लागतमा तीन सय कामदारको डिमाण्डको विजापन देखेपछि त्यसलाई पछ्याउदै उनी राजधानीको विजापन गरेको थिएँ। उक्त विजापन देखेपछि त्यसलाई पछ्याउदै उनी राजधानीको विजापन गरेको थिएँ। उक्त विजापन देखेपछि त्यसलाई पछ्याउदै उनी राजधानीको विजापन गरेको थिएँ। उक्त विजापन देखेपछि त्यसलाई पछ्याउदै उनी राजधानीको विजापन गरेको थिएँ। उक्त विजापन देखेपछि त्यसलाई पछ्याउदै उनी राजधानीको विजापन गरेको थिएँ।

समाजको अद्यक्षमा आले जनागादासम्म पार्टीको लोटस ह्युमन रिसोर्स प्रा.लि.का सञ्चालक पदमवहादुर थापा, द्वितीय उमेरलाई दर्ता कोर्टको अद्यक्षमा आले जनागादासम्म पार्टीको लोटस ह्युमन रिसोर्स सोलुसन प्रा.लि.का सञ्चालक मध्यवहादुर थापा, तृतीय उपाध्यक्षमा भूगोल ओभरसिज प्रा.लि.का सञ्चालक शिवराज पन, महासचिवमा फ्रेंडसिप म्यानापावर कन्सल्ट्यान्सी प्रा.लि.का सञ्चालक ओमवहादुर जर्जा मगर, सचिवमा आकृति रिक्टरमेन्ट प्रा.लि.का सञ्चालक डिलीराम भुजेल, कोपाध्यक्षमा अल रास रिक्टरमेन्ट समिक्षा प्रा.लि.का सञ्चालिका राधिका आले मगर निर्वाचित भएको छन्।

समाजको प्रथम उपाध्यक्षमा सुन्दर नेपाल ओभरसिज प्रा.लि.का सञ्चालक प्रितमवहादुर थापा, द्वितीय उपाध्यक्षमा गोखारा ह्युमन रिसोर्स सोलुसन प्रा.लि.का सञ्चालक मध्यवहादुर थापा, तृतीय उपाध्यक्षमा भूगोल ओभरसिज प्रा.लि.का सञ्चालक शिवराज पन, महासचिवमा फ्रेंडसिप म्यानापावर कन्सल्ट्यान्सी प्रा.लि.का सञ्चालक ओमवहादुर जर्जा मगर, सचिवमा आकृति रिक्टरमेन्ट प्रा.लि.का सञ्चालक डिलीराम भुजेल, कोपाध्यक्षमा अल रास रिक्टरमेन्ट समिक्षा प्रा.लि.का सञ्चालिका राधिका आले मगर निर्वाचित भएको छन्।

कार्यसमिति सदस्यहरूमा स्पेस एचआर सोलुसन प्रा.लि.का सञ्चालक

- बाँकी पृष्ठ २ मा

मगर समाजको अद्यक्षमा आले

शिवराज परियार / मध्याह्न

काठमाडौं, २१ माघ

कर्णाली प्रदेश सभा स्थापनाको पाँच वर्ष पूरा ५३ विधेयक प्रमाणीकरण

कलेन्द्र शाही/मध्यान्ह

सूचना, २१ माघ

कर्णाली प्रदेश सभा स्थापना भएको शनिवार वार्ष वर्ष पूरा भएको छ। २०७४ साल माघ २१ गते प्रदेश सभाको स्थापना भएको हो। सोही दिनलाई आधार मान्दै हेरेक वर्ष भव्यताका साथ दिवस मानाईने गरिएको छ। पाँच वर्ष पूरा भई छैटौ वर्षमा प्रवेश गरिरहेको प्रदेश सभालाई सजावट गरिएको छ।

स्थापना दिवसको अवसरमा भव्य कार्यक्रम, दीप पञ्चलन, सम्मान लाभात्मका कार्यक्रम गर्दै दिवस मानाउन लागेको हो। पहिलो कार्यकाल पूरा गरी दोस्रो कार्यकाल प्रवेश गरेको प्रदेश सभाले नयाँ सदस्य, समाजमुख र उपसभामुख तथा संसदीय दलका नेता पदस्थको छ। दोस्रो कार्यकालको प्रदेश सभाको पहिलो अधिवेशनमा ६ वटा वैठक वसेका छन्। वैठकले समाजमुख र उपसभामुख तथा गरिएको छ। पाँच वर्ष पूरा भई छैटौ वर्षमा प्रवेश गरिरहेको प्रदेश सभालाई सजावट गरिएको छ।

स्थापना दिवसको अवसरमा भव्य

उपसभामुखमा पुष्पा घरीलाई निर्वाचित गरेको थिए। प्रदेश सभाको पहिलो विधेयक दौरानी अधिवेशनसम्म पुढा ५ वर्षको अवधिमा २ सय ८४ रुपैयां ५२ मिनेट ५९ संकेत दिए। कर्णाली प्रदेश सभाको कार्यकालको अन्तिम वैठक २०७९ श्रावण १८ गते वसेको थिए।

कर्णालीमा ५ वटा दलहरूले प्रतिनिधित्व गर्दछन्। २०७४ माघ २१ गते पहिलो प्रदेश सभा वसेको दिनलाई प्रदेश सभा स्थापना दिवसका रूपमा बनाउदै आएको छ। यस अवसरमा पूर्व मानाईय पदाधिकारी र सामाजिक वित्तसंबंधी प्रदान गरिएको प्रदेश सभा सचिवलायका सचिव जीवनराज बुद्धार्थीको बताए।

स्थापना दिवस कार्यक्रममा कर्णाली

प्रदेश प्रमुख तिलक, परियार, मुख्यमन्त्री राजकुमार शर्मा, समाजमुख नन्दा गुरुड, उपसभामुख यशोदा न्यौपाने, प्रदेशका मन्त्रीहरू, मानाईयहरू, पूर्व मानाईयहरू, सचिवहरू तथा सुरवा निकायका प्रदेश

गरिएको छ। ५ वटा विधेयक दर्ता भएका विधेयक दर्ता भएका छ। कर्णाली प्रदेश सभाले जनसारोकारसँग सम्बन्धी निर्मित १३ वटा विधेयक र कर्णाली प्रदेश सरकार सञ्चालनसम्बन्धी ४० वटा विधेयक वसानेको छ। ५ वटा विधेयक दर्ता भएका विधेयक दर्ता भएका छ।

प्रदेश सभाको पहिलो वैठक २०७४

माघ २१ गते ज्येष्ठ सदस्य हिमवदादुर

शाहीको अध्यक्षतामा बसी प्रदेश सभाले

२०७४ माघ २८ गते समाजमुखमा

राजवदादुर शाही २०७४ फाल्गुन ५ गते

प्रमुखहरू सहभागी रहेको थिए।

नेतृत्वमा गठन भएको आम जनता पार्टीमा क्षेत्रवाहा विभागीय संगठन प्रमुखको जिम्मेवारी पाउंडा चौधरी

केन्द्रीय सदस्य वसेको थिए।

नेतृत्वमा एमालेका केन्द्रीय

सदस्य, मधेश प्रदेशका संसदीय

दर्ता गरेका थिए। तर क्षेत्रवाहा

पराइजात वार्षिक भएका विशेष

पहलमा उनकै हातबाट स्वतन्त्र

प्राप्त गरेका थिए।

निर्वाचित प्रदेश संसद चौधरी

नेतृत्वमा एमालेमा प्रवेश गरेका हुन।

जनकपुरमा आयोजित पार्टी प्रदेश

कार्यक्रममा प्रभु साहको साथ छोडेर

चौधरी एमालेमा प्रवेश गरेका

हुन। गत माघ ४ मा सम्पन्न

निर्वाचनमा स्वतन्त्र उम्मेदवार

राजवदादुर शाही २०७४ हजार २ सय ५५ मत

प्राप्त गरेका थिए।

स्वतन्त्र सांसद चौधरी एमालेमा प्रवेश

सत्येन्द्रप्रतप सिंह/मध्यान्ह

सूचना, २१ माघ

रौतहट खेत्र नम्बर ३ (क)

वाट निर्वाचित मधेश प्रदेश सभा

सदस्य केशव राय चौधरी नेताका

एमालेमा प्रवेश गरेका छन्।

प्रभु साह

नेतृत्वको आम जनता पार्टी

प्रवेश गरेका छन्।

साहकै टिमबाट चौधरी र

कुन्दन कुश्वाहाको मानो नयन

दर्ता गरेका थिए। तर क्षेत्रवाहा

पराइजात वार्षिक भएका विशेष

प्रवेश गरेका छन्।

बराहताल गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

कुनाथरी, सुखेत

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

बोलपत्र स्वीकृत गर्ने ७ दिने आशयको सूचना

प्रकाशित मिति : २०७५/१०/२२

यस कार्यालयको तपशिलमा उल्लेखित खरिद कार्यहरूको लापिग्राकाशित सार्वजनिक सूचना बमोजिम नियमअनुसार म्यादिभित्र पर्न आएका बोलपत्रहरू मध्य तपशिल बमोजिमका बोलपत्रहरू न्यूतनम सूल्याङ्गी तार्थभूत रूपमा प्रभावग्राही भई स्वीकृतिका लापि छनौट भएकाले सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा २७ को उपदफा (२) र (३) को प्रयोजनार्थ सम्बन्धित सबै बोलपत्रदाताहरूको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

तपशिल

ठेक्का नं	कामको विवरण	स्वीकृत हुने बोलपत्रदाता/फर्मको नाम र ठेगाना	स्वीकृत रकम (न्याट सहित) रु.
BRM/NCB/WORKS/079/80-06	MasinaChepang Road Upgrade work	Karaichuli construction and suppliers Pvt.Ltd.,Jajarkot	3925011.42
BRM/NCB/WORKS/079/80-07	Chanabari,Maijal,Ward office to RatoPokhari Road Construction work	I.A Construction Birendranagar -01, Surkhet	1246779.65
BRM/NCB/WORKS/079/80-08	KalyanSyaule to Bedgad Road Construction work	Utkrishti Nirman Sewa, Humla	1380154.28
BRM/NCB/WORKS/079/80-09	Simalpani ,Racha Road gravel work	Ashoka Nirman Sewa, Birendranagar -02, Surkhet	1594116.51

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

Government of Bagmati Province

Ministry of Health

Health Logistics Management center

Hetauda, Nepal

Invitation for Bids

Date of publication: 2079/10/22 BS (2023-02-05 AD)

Invitation for Bids No: HLMC/G/NCB-07/2079-80

The Health logistics Management Center, Hetauda invites electronic bids from eligible bidders for the procurement of following goods under National competitive bidding – Single Stage Two Envelope procedures. Eligible Bidders may obtain further information and inspect the bidding documents at the office of Health Logistics Management Center, Bagamati Province, Hetauda, Phone No: 977- 057520547, email address: info.hlmc@bagamati.gov.np or may visit PPMO eGP system www.bolpatra.gov.np/egp.

Description of Items/ IFB. No:	Quantity (unit)	Minimum Bid Security Amount (NRs.)	Cost of Bid documents (NRs.)	Bid Security Validity
PROCUREMENT OF COLDCHAIN EQUIPMENT HLMC/G/NCB-07/2079-80	As per Bid	1,41,000.00	3,000.00	2080/03/18 BS (2023-07-03 AD)

स्वास्थ्य चौकीको डेन निर्माणमा बेवास्ता

ओबराज शाही/मध्यान्ह

हुम्ला, २१ माघ

हुम्लामा मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत निर्माण गार्दा भूमिका वार्ता निकास हुने डेनको वर्षाको अन्तिम वैठक २०७९ श्रावण १८ गते वसेको थिए।

आएको पानी निकासा हुने डेन नहुदा जायभारी पानी छारिएर जाँदा पानी चौकीले सम्बान्धित वार्ता ए। मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सम्पन्न भएर भूमिका

सम्पादकीय

न्याय नपाउने भय

बलात्कार आरोपी सन्दीप लामिछाने थुगामुक्त हुँदै क्रिकेट टीमा फर्किएपछि राजधानी उपत्यकामा दिनहुँ प्रदर्शन भइहेको छ । शनिबार पनि आरोपित लामिछानेलाई राष्ट्रिय क्रिकेट टीममा फर्काउने निर्णयित्वाले प्रदर्शन भएको छ । प्रदर्शनका क्रममा लामिछानेलाई क्लोज क्याम्पमा फर्काउने निर्णय लिए नेपाल क्रिकेट संघ (क्यान) को समेत विरोध भएको छ । सामाजिक सञ्जालमा पनि पुनरावेदन अदालतको फैसला र क्यानको चर्का विरोध भइहेको छ । तर पूर्वकपान लामिछाने टीममा फर्किएर अस्पास खेल शुरू गरिसकेका छन् । उनलाई अदालतले कडा शर्त राखेकर धरौटीमा छोडेन आदेश दिएको थियो । राजधानी उपत्यका छोडेन नपाउने, कुनैपनि प्रकारले पीडितसम्म सम्पर्क हुन नपाउने र आदेशको पालना नभए तत्काल पक्राउ गर्नुपर्ने शर्त राखेकर लामिछानेलाई अदालतले थुगामुक्तको आदेश दिएको थियो ।

लगतै, पोखरामा बसेको क्यानको बैठकले निलम्बन फुकुवा गर्दै टीममा अस्पास खेलमा फर्काउने निर्णय गरेको छ । नाबालिका बलात्कारको आरोपमा प्रहरी पकाउ पुर्जी काटेपछि क्यानले निलम्बन गर्दै राष्ट्रिय टीमको कप्तानबाट समेत हटाएको थियो । तर अदालतको आदेशलाई आधार मानेकर क्यानले लिएको निर्णयप्रति चर्का विरोध भइहेको छ । यो बीचमा पीडित नाबालिकाको बयान आमसञ्चार माध्यममा आएपछि विरोध भनै चर्किएको छ । उक्त बयानमा पीडित नाबालिकाले आफू अफ तूलो अन्यथामा परेको जनाएकी छन् । कारागारबाट निस्किरहेका लामिछानेलाई मालाले स्वागत गरिएको दृष्ट र राष्ट्रिय टीममा खेल लागेको खबरले पीडित नाबालिका थप स्तब्ध बनेको छन् । अदालतको आदेशमा महान्यायाधिकारको कार्यालय पुनरावेदनमा गएको छ ।

तर पीडितलाई अदालतको अन्तिम आदेश आउनु अगाडि नै क्यानले दिएको सुविधालाई सहज मान सकिने देखिएन । किनाकि बलात्कार मुलुककै निर्मित गम्भीर समस्या बनेको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को तथ्याङ्क अनुसार, जर्जरस्ती करणी र अपहरण जस्ता घटनाबाट २ हजार ६६१ जनाको ज्यान गएको छ । सार्वजनिक हुन नसकेको बलात्कारका घटना अफ बढी रहेको अधिकारकर्मीहरूले दावी गर्दै आएको छन् । यस्तो डरलाग्दो तस्विर अगाडि लामिछानेलाई दिइएको सुविधाले आमनागरिक सशक्ति हुनु स्वभाविक हो । यो घटनाबाट यदि पीडित शक्तिशाली छन् भने उनीबाट हुने अपराधमा न्याय पाउन सजिलो नहुने सन्देश समेत प्रवाह हुने खतरा छ । अतः क्यानले आफ्नो निर्णय सच्याउन आवश्यक छ भने न्यायालयबाट न्यायको फैसला कुर्नु उचित हुनेछ ।

लो

क्लेन्टको मर्म सवैधानिक लोकतन्त्रभन्दा केही भिन्न हुन्छ । यसको विकासको इतिहास हेर्ना, यसले जुन स्वतन्त्रता, समानता र भातृत्वको मर्मलाई समर्पेको पाइन्छ, त्यस परिवेशमा सवैधानिक लोकतन्त्र भिन्न भेटिन्छ । लोकतन्त्रको आत्मा भनेको मम हो भने ढाँचा भनेको बाहिरी आवरण हो । तर, प्रयोगमा ल्याइंदा आसालाई मारेर ल्याइएको छ । हरेक चुनावलाई हेचौं आएको छ । होइन, आवरणलाई लोकतन्त्रलाई हामी धुमधामसर्वे बोकेर हिँडिरहेका छौं । त्यसेत त सताधारीहरूले सही असहमतीलाई पनि फटकारै भन्ने गरेका र भन्ने आएका छौं कि "भोट हामीले पाएका छौं" । तर, भीड़को स्थीरता सांचो लोकतन्त्रको कुनै अन्तिम कर्सी होइन र हुँदैन अनि हुनु पनि हुँदैन । भीडलाई नै सबै कुरा मान्ने हो भने त हिजो १०४ वर्ष राणाहरूले नै जितरहेका थिए । तिनका विरुद्ध आवाज उठाउने र संघर्ष गर्नेहरूको संख्या सानो थियो तर, त्यसैले पर्वतरन्त ल्याइ । त्यसपछि पञ्चायतसे 'सबै पञ्च नेपाली सबै नेपाली पञ्च' भन्ने नारा गुञ्जाको थियो तर, त्यो व्यवस्थाको विरोध गर्ने र संघर्ष गर्नेहरूको संख्या सानो थियो । प्रष्ट छ, भीड़को स्थीरताले चल्ने हो भने त न पञ्चायतको अन्य हुने थियो न त्यस अधिको जहानीया राणातन्त्र नै ।

भीडलाई लोकतन्त्र भन्ने भ्रम पालिर यसको वास्तविक आत्मा या मर्मलाई मानेको काम गरिनु हुँदैन । लोकतन्त्रको उद्देश्य र यसको प्राप्तिको संघर्षलाई एकातिर पञ्चायत अपचार्य यसको अपचार्या या भ्रष्टीकरण गरिए यसको मर्म र भावाना बोकेर ढिँडेको पनि ठहरिरहेन । अनि चुनाव परिणामको कथित विश्लेषणको नाममा आ-आफ्ना गल्ती कमजोरी लुकाउने या ती सबै कुरा जनताले अनुमोदन गरिएँ भनेर थप भ्रम सिर्जना गर्ने कुराले कहि कहै लोकतन्त्रलाई सबल, सक्षम र सार्थक कीमात र कदापि बाताउन सक्दैन । यथपी, हामीकहाँ लोकतन्त्रको 'आम' र 'आवरणलाई' उत्सै भनेर गलत व्याख्या या अपव्याख्या गर्नै यसलाई गाजेमाजे पार्ने गरिएको छ र त्यसैलाई लोकतन्त्रको 'सुन्दरता' भन्ने सज्जा दिइएको छ ।

आज जसरी लोकतन्त्रको कुरुप अनुहारलाई स्थापित गर्ने खोजिएको छ, यसले राजनीतिक नैतिकता, निष्ठा, इमानदारीतामा स्वलन ल्याउने कारक र कारण बनिरहेको छ । अनि त्यसवाट प्रत्युत्पन्न व्यापक भ्रष्टाचार, कमिशनरीहरू, अधिकारीहरू, सामाजिक विचलन आदिले समाज आकान्त बनेको छ । यसले भ्रष्ट राजनीतिक संकरितालाई भ्रमजल गरेर बल पुऱ्याहरेको छ । वस्तुतः आजको राजनीतिक हुनुहुको आधारीलाई भन्ने यही हो ।

हरेक चुनावको आयोजना हुँदा त्यहाँ कुनै दलले जित्त र कुनैलै हार्दिछ । अहिलेको चुनावमा पनि यस्तै भएको छ । तर, जुन दलले जिते पनि देश र जनताले भने हारिरहेका छन् । चुनावपछि पनि अन्योल, अस्थिरता र अराजकताका प्रष्ट संकेतहरू देखिइरहेका छन् । जनताले चुनावपछि अधिकार होइन, थप क्षति व्यहोरिहेका छन् ।

द्वैन । त्यसैले चुनाव नसकिए एकातिर कुर्सीको लाईलाई चरम रूप लिने र 'मध्याधी' चुनाव हुनसकेसम्मका विश्लेषणहरू अहिले नै हुन थालेको छन् । यो त्यसै लैहै लैहै भनिएको कुरा पनि होइन । हिजोले इतिहास यस्तै रहेको छ र देशमा पटक-पटक अव्यञ्जित राजनीतिक दुर्घटना हुने गर्दै रहेको अनुभव छ । अहिले पनि त्यसै

लोकतन्त्रको मर्म

लोकतन्त्र त जनताको जीवनसँग गासिंगको उनीहरूको गाँस, बास, कपास, शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारी जस्ता जीवनका नभइ नहुने कुरा सुनिश्चित गर्ने माध्यम हो र हुनु पर्दछ । अन्यथा, त्यो लोकतन्त्र रहेदैन र हुँदैन ।

अग्लेस

● लोकनारायण सुबेदी

सद्देहको स्थिति कायम रहेको र व्यापत भइहेको छ । चुनाव परिणामको कुनै नाता यदि कुनै लोकतन्त्र नामको व्यवस्थासँग पनि हुँदै हो र त्यसले गार्दा चुनावी राजनीति या संसदीय लोकतन्त्रको अस्तित्व रहेको हो भने यसलाई एकदमै राष्ट्रोपयंग बुझ्न पढ्दू कि यो दल जित्तै दश हाने, लोक अथात जनता हाने तर त्यस जित्तै र वास्तविक लोकतन्त्र पराजित हुने ताततम्य बाहेक अरु केही होइन । त्यसले गार्दा सवित्राव अन्तराप्रति एउटा पुरानो गाता भएको धर्मशास्त्रको किताब जस्तै एउटा अन्या माला जाने कुरा भात भएर रहेको छ । यसेले यी कुराका छोडेर परिवेशमा चुनावमा आधारित भएको हार जीतको कुनै पनि बाचाल चार्चाले जीतसुके प्रथ्य पाए पनि त्यसले भ्रम सिर्जना गर्ने बाहेक अरु कुनै सही र सार्थक द्वारा देश र जनतालाई दिवैन ।

चुनावको सवैधानिक पवित्रता र त्यसको राजनैतिक अस्तित्वको भइहेको या भ्रमसकेको छ । चुनावको आधार सहिता हारिरहेको छ । लोकतन्त्रको आधारीका चाचार सहिता हारिरहेको छ । यथाधितः सम्प्रयामा ती सबै लोकतन्त्रको प्रतिमानहरूले हार खाइहेका छन्, जुन सवैधानिक ढाँचामा संग्रहित र खडा गरिएको छन् । यसले गार्दा लोकतन्त्र एउटा मार्यादा विनाको वस्तु बने बनाइएको छ । यस्तो अवस्थामा लोकतन्त्र एउटा खोको अल्पतन्त्र, दलतन्त्र र केवल भीडलाई मात्र भएर रहन्छ । आजका हरेक चुनाव स्थानीय, प्रोदेशीक या संघीय सबैमा जीतायता, क्षेत्रीय र धर्माधिक उन्मादलाई प्रोराज्य चढाई चढाई गरिए हारिसल गर्ने विषयक बातावरण गर्ने गरिएको छ । यसले राष्ट्रिय एकता खाल्याइहेको छ र पार्टीय स्वाधीनतालाई कमजोर तुल्यारेहेको छ । वास्तवमा आजको हार्मो चुनावमा सत्ता बल, धन बल र बाहु बल, छलछाम र असत्यले जीतरहेको छ ।

लोकतन्त्रले जनतामा जुन भातूच, समानता र स्वतन्त्रताको आधार तयार गर्नुपर्ने हो त्यसो नगरी

हारिरहेको स्वतन्त्रता अस्तित्वले जनतामा भन्ने आधार, त्यसले त यसको एउटा दलहरू देखिइरहेको छ । जनतालाई कमजोर पार्ने र अन्य अनुशासनको बनाउन वास्तविक अवधिकृत दबाव लोकतन्त्रभन्दा बाहिरको कुरा हो । लोकतन्त्र त जनताको जीवनसँग गासिंगको उनीहरूको गाँस, वास, कपास, शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारी जस्ता जीवनका नभइ नहुने कुरा सुनिश्चित गर्ने माध्यम हो र हुनु पर्दछ । अन्यथा त्यो लोकतन्त्र रहेदैन र हुँदैन ।

यी आधारभूत कुरा उपलब्ध नभइ मानिस स्वतन्त्र, आत्मनिर्भर र स्वाधीन बन्ने आधार नै त्यार हुँदैन । त्यसैले लोकतन्त्रलाई 'जनताले जनताको लागि जनतालाई' परिचालन गरिने पद्धति भनिएको हो र यो केवल चुनावमा मात्र सीमित छैन र त्यसैरी व्याख्या पर्ने गरिनु हुँदैन । चुनाव त यसको एउटा आशिक प्रक्षय र मार्यादा मात्र हो । वास्तविक लोकतन्त्र त ज

